03 : મુઘલ સામ્રાજ્ય	
192	ભારતમાં મુઘલ સામ્રાજ્યની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?
ANS.	**મુઘલ સામ્રાજ્યની સ્થાપના બાબરે કરી હતી**
193	બાબરનું મુળનામ શું હતું ?
ANS.	**ઝહિરુદ્દીન મુહમ્મદ બાબર**
194	પાણીપતનું પ્રથમ યુદ્ધ ક્યારે અને કોની વચ્ચે થયું ? પરિણામ શું આવ્યું ?
ANS.	**બાબર અને ઈબ્રાહીમ લોદી વચ્ચે 20 એપ્રિલ 1526નાં રોજ , બાબરનો વિજય થયો**
195	ભારતમાં કયા કયા મુઘલ શાશકોએ શાશન કર્યું ?
ANS.	**બાબર, હુમાયુ, અકબર, જહાંગીર, શાહજહાં અને ઔરંગઝેબ**
196	**બાબર**
197	ભારતમાં મુઘલ સામ્રાજ્યની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?
ANS.	**મુઘલ સામ્રાજ્યની સ્થાપના બાબરે કરી હતી**
198	કયો મુઘલ રાજા કુશાગ્ર બુદ્ધિ વાળો અને શક્તિશાળી યોદ્ધો હતો ?
ANS.	**બાબર**
199	કયો મુઘલ રાજવી અરબી અને ફારસી ભાષાનો જાણકાર હતો ?
ANS.	**બાબર**
200	કયો મુઘલ રાજવી પ્રકૃતિપ્રેમી અને લેખક પણ હતો ?
ANS.	**બાબર**
201	બાબરે પોતાની કઈ પ્રસિદ્ધ આત્મકથા લખી છે ?
ANS.	**તુઝુક-એ-બાબરી (બાબરનામા) (વિશ્વવિખ્યાત કૃતિ છે)**
202	તુઝુક-એ-બાબરી (બાબરનામા) નામની આત્મકથામાં કોની વિગતો આપવામાં આવેલી છે ?
ANS.	**બાબરની વિગતો આપવામાં આવેલી છે.**
203	**હુમાયુ**
204	હુમાયુ દિલ્લીની ગાદી ઉપર ક્યારે બેઠો ?
ANS.	**ઈ.સ 1530માં**
205	હુમાયુનો અર્થ શું થાય છે ?
ANS.	**નસીબદાર (પરંતુ તેણે જીવનમાં ઘણી મુશ્કેલીઓ વેઠી હતી)**
206	હુમાયુના યુદ્ધ કોની કોની સાથે થયા ?
ANS.	**ગુજરાતના સુલતાન બહાદુરશાહ અને બિહારના શાશક શેરશાહ સાથે**
207	હુમાયુને હરાવીને કોણે ભારતની બહાર હાંકી કાઢ્યો ?
ANS.	**કનોજના યુદ્ધમાં શેરશાહે**
208	શેરશાહ સામે હાર્યા બાદ હુમાયુ કયા ચાલ્યો ગયો હતો ?
ANS.	**ઈરાન**

209	ઈરાનના શહેનશાહની મદદથી હુમાયુએ કયા કયા પ્રદેશો જીત્યા હતા ?
ANS.	**કાબુલ, કંદહાર અને ભારતમાં પણ જીત મેળવી (ઇ.સ 1555)**
210	કયા મુઘલ સમ્રાટને વાંચન - લેખનનો શોખ હતો ?
ANS.	**હુમાયુ**
211	હુમાયુએ દિલ્લી પાસે કયું નગર વસાવ્યું હતું ?
ANS.	**દિનપનાહ નામનું નગર વસાવ્યું હતું**
212	હુમાયુનું અવસાન કઈ રીતે થયું હતું ?
ANS.	**સાંજના સમયે પ્રાથનાનો સમય થતા વાંચનાલયમાંથી ઝડપથી પગથીયા ઉતરતા પડી જવાથી**
213	**શેરશાહ સૂરી**
214	શેરશાહ કયા મુસ્લિમ વંશનો સરદાર હતો ?
ANS.	**અફઘાનવંશનો**
215	શેરશાહ સૂરીનું મુળનામ શું હતું ?
ANS.	**ફરીદખા હતું**
216	શેરશાહે પોતાના રાજ્યમાં કયા કયા સુધારાઓ કરાવ્યા હતા ?
ANS.	**1. રાજ્યમાં શાંતિની સ્થાપના 2. નવી ટપાલ-વ્યવસ્થા 3. ધર્મશાળાઓ બંધાવી 4. રૂપિયાનું ચલન શરુ કરાવ્યું, વિશાળ સેના તૈયાર કરી ગ્રાંટ ટ્રંક રોડનું નિર્માણ કરાવ્યું**
217	શેરશાહ સૂરીએ બનાવેલ ગ્રાંટ ટ્રંક રોડ ક્યા સુધી વિસ્તરેલો હતો ?
ANS.	**બંગાળ અને ઉત્તર ભારત સુધી**
218	શેરશાહનું અવસાન કઈ રીતે થયું હતું ?
ANS.	**ઈ.સ. 1545માં તોપનું નિરીક્ષણ કરતી વખતે મૃત્યુ થયું**
219	**અકબર**
220	ભારતના ઇતિહાસમાં રાજા તરીકે કયો મુઘલ રાજા ગણના પાત્ર સ્થાન ધરાવે છે /
ANS.	**અકબર**
221	અકબરનો જન્મ ક્યારે અને ક્યા થયો હતો ?
ANS.	**ઈ.સ 1542માં અમરકોટના હિંદુ રાજાને ત્યાં**
222	હુમાયુના અવસાન બાદ કેટલા વર્ષની ઉમરે અકબર રાજા બન્યો હતો ?
ANS.	**માત્ર 14 વર્ષની ઉમરે રાજા બન્યો હતો**
223	પાણીપતનું બીજું યુદ્ધ ક્યારે અને કોની વચ્ચે થયું ? પરિણામ શું આવ્યું ?
ANS.	**અકબર અને હેમુ વચ્ચે ઈ.સ 1556માં , અકબરનો વિજય થયો**
224	પાણીપતનું પ્રથમ યુદ્ધ ક્યારે અને કોની વચ્ચે થયું ? પરિણામ શું આવ્યું ?
ANS.	**બાબર અને ઈબ્રાહીમ લોદી વચ્ચે 20 એપ્રિલ 1526નાં રોજ , બાબરનો વિજય થયો**
225	હલ્દીઘાટીનું યુદ્ધ કોની કોની વચ્ચે લડાયું હતું ?
ANS.	**અકબર અને મેવાડના મહારાણા પ્રતાપ વચ્ચે**

226	અકબરે કયા નગરને પોતાની રાજધાની બનાવી હતી ?
ANS.	**ફતેહપુર સિક્રીને રાજધાની બનાવી હતી**
227	કયા રાજાએ હિંદુઓ પ્રત્યે ઉદાર નીતિ અપનાવી રાજપૂતો સાથે સામાજિક સંબંધોની શરૂઆત કરી હતી ?
ANS.	**અકબરે**
228	કયો મુઘલ રાજા બિનસાંપ્રદાયિક રાજા તરીકે ઓળખાય છે ?
ANS.	**અકબર**
229	અકબરે તમામ ધર્મોના ઉત્તમ તત્વો એકઠા કરીને કયા નવા સંપ્રદાયની સ્થાપના કરી હતી ?
ANS.	**દીન-એ-ઇલાહી**
230	અકબરે કયા કયા ધાર્મિક પુસ્તકોનો અનુવાદ ફારસીમાં કરાવ્યો હતો ?
ANS.	**રામાયણ, મહાભારત, અથર્વવેદ , પંચતંત્ર, બાઈબલ , કુરાન વગેરે**
231	અકબરે કયા કયા ધાર્મિક સુધારાઓ કર્યા હતા ?
ANS.	**1. બાળલગ્ન અને સતીપ્રથાનો વિરોધ, 2. યાત્રાવેરો નાબુદ કર્યો , 3. ધર્માંતરણ ઉપર પ્રતિબંધ**
232	કયા મુઘલ રાજાના સમયમાં ભારત આર્થિક રીતે સમૃધ્ધ હતું ?
ANS.	**અકબરના સમયમાં ભારત આર્થિક રીતે સમૃધ્ધ હતું**
233	કયા મુઘલ રાજાએ સામાજિક સહિષ્ણુતાનો પ્રારંભ કરાવ્યો હતો ?
ANS.	**અકબરે**
234	અકબરનું અવસાન કયા વર્ષમાં થયું હતું ?
ANS.	**ઈ.સ. 1605માં અકબરનું અવસાન થયું**
235	**જહાંગીર**
236	કયા મુઘલ રાજાએ અક્બની નીતિઓ ચાલુ રાખી હતી ?
ANS.	**જહાંગીર**
237	કયા મુઘલ રાજાએ અસમ અને દક્ષીણ ભારતના ગોલકોન્ડા સુધી વિજય મેળવ્યા હતા ?
ANS.	**જહાંગીર**
238	જહાંગીરની પત્નીનું નામ શું હતું ?
ANS.	**નૂરજહાં**
239	કયા મુઘલ બાદશાહને ચિત્રકલાનો શોખ હતો ? કયો મુઘલ બાદશાહ મહાન ચિત્રકાર હતો ?
ANS.	**જહાંગીર**
240	જહાંગીરનું અવસાન (1627) થતા કયો મુઘલબાદશાહ ગાદી ઉપર આવ્યો ?
ANS.	**શાહજહાં**
241	મુઘલ બાદશાહ શાહજહાંનું હુલામણું નામ કયું હતું ?
ANS.	**ખુર્રમ**
242	કાયા મુઘલ બાદશાહે દક્ષીણ ભારત ઉપર વિજય મેળવ્યો હતો ?
ANS.	**શાહજહાં**

243	વિશ્વપ્રસિદ્ધ તાજમહાલનું નિર્માણ કયા મુઘલ રાજાએ કરાવ્યું હતું ? શા માટે ?
ANS.	**શાહજહાંએ પોતાની પત્ની મુમતાજની યાદમાં**
244	**ઔરંગઝેબ**
245	શાહજહાંના મોટા પુત્રનું નામ શું હતું ?
ANS.	**દારાશિકોહ**
246	ઓરંગઝેબે કેટલા વર્ષ સુધી રાજ્ય કર્યું ?
ANS.	**લગભગ 50 વર્ષ સુધી**
247	કયો મુઘલ રાજવી ધાર્મિક રીતે અસહિષ્ણુ હતો ?
ANS.	**ઓરંગઝેબ**
248	કયો મુઘલ રાજવી સંગીતકલા , મૂર્તિપૂજા, અને ધાર્મિક ઉત્સવોનો વિરોધી હતો ?
ANS.	**ઓરંગઝેબ**
249	ઓરંગઝેબનું અવસાન ક્યારે થયું ?
ANS.	**ઈ.સ 1707માં ઓરંગઝેબનું અવસાન થયું**
250	બાબર સામેના ખાનવાના યુદ્ધમાં કોની હાર થઈ ?
ANS.	**મેવાડના રાણા સાંગાની હાર થઇ**
251	**મહારાણા પ્રતાપ**
252	મુઘલ સામ્રાજ્યમાં અકબરની સામે પડનાર પ્રતાપી રાજવી કોણ હતા ?
ANS.	**મહારાણા પ્રતાપ**
253	હલ્દીઘાટીનું યુદ્ધ કોની કોની વચ્ચે લડાયું હતું ?
ANS.	**અકબર અને મહારાણા પ્રતાપ વચ્ચે**
254	હલ્દીઘાટીનું યુદ્ધ ક્યારે લડાયું હતું ?
ANS.	**ઈ.સ 1576માં**
255	મહારાણા પ્રતાપનું અવસાન કેટલા વર્ષની ઉમરે થયું હતું ?
ANS.	**51 વર્ષની ઉમરે**
256	કયા રાજવીની તુલના મહારાણા પ્રતાપ સાથે કરવામાં આવે છે ?
ANS.	**વીર દુર્ગાદાસ રાઠોડ**
257	દુર્ગાદાસ રાઠોડ કોના પુત્ર હતા ?
ANS.	**અશકરણ રાઠોડના પુત્ર હતા**
258	**છત્રપતિ શિવાજી**
259	મરાઠા સામ્રાજ્યના સ્થાપક કોણ હતા ?
ANS.	**છત્રપતિ શિવાજી**
260	શિવાજીનો જન્મ ક્યારે અને ક્યા થયો હતો ?
ANS.	**ઈ.સ 1627 માં , શિવનેરીનાં કિલામાં (મહારાષ્ટ્ર)**

261	શિવાજીના માતા અને પિતાનું નામ શું હતું ?
ANS.	**માતા - જીજાબાઈ , પિતા - શાહજી , ગુરુ - રામદેવ, દાદજી - કોન્ડદેવ**
262	શિવાજીએ કેટલા કિલ્લાઓ જીત્ય હતા ?
ANS.	**40 થી વધુ**
263	શિવાજીનો રાજ્યાભિષેક ક્યારે અને ક્યા થયો હતો ?
ANS.	**ઈ.સ 1674માં રાજ્ગઢમાં**
264	હિંદુ સમ્રાટ તરીકે કોણ ખ્યાતી પામ્યું હતું ?
ANS.	**છત્રપતિ શિવાજી**
265	કોના વહીવટીતંત્રમાં અષ્ટપ્રધાન મંડળ હતું ?
ANS.	**છત્રપતિ શિવાજીના**
266	છત્રપતિ શિવાજીનું અવસાન કયારે થયું ?
ANS.	**ઈ.સ 1680માં**
267	મુઘાલ વહીવટતંત્રની વ્યવસ્થિત સ્થાપના કોના દ્વારા કરવામાં આવી હતી ?
ANS.	**અકબર દ્વારા**
268	મુઘલ સમયમાં સેનાને વડાને શું કહેવામાં આવતું હતું ?
ANS.	**મીરબક્ષ**
269	મુઘલ વહીવટીતંત્રના ગુપ્તચરો કયા નામે ઓળખાતા હતા ?
ANS.	**વાકિયાનવીસ તરીકે ઓળખાતા**
270	મુઘલ સમયમાં ન્યાય ખાતાના વડાને શું કહેવામાં આવતું હતું ?
ANS.	**કાઝી**
271	અકબરે ભારતમાં શરુ કરેલ મહેસુલ વ્યવસ્થા કાય નામે ઓળખાય છે ?
ANS.	**મનસબદારી વ્યવસ્થા**
272	અકબરની મહેસુલી વ્યવ્સ્થાનો સ્થાપક (જનક) કોણ હતો ?
ANS.	**દીવાન ટોડરમલ**
273	મનસબદારી પ્રથાનો અર્થ શું થાય છે ?
ANS.	**મનસબ એટલે - જાગીર અને મનસબદાર એટલે - જાગીરનો વડો અધિકારી**
274	કઈ મહેસુલ પ્રથા વિશ્વમાં અનોખી ગણાય છે ?
ANS.	**મનસબદારી વ્યવસ્થા**
275	બુલંદ દરવાજો કોણે બંધાવ્યો હતો ?
ANS.	**અકબર**
276	ગંગા - જમના સંસ્કૃતિ એટલે કઈ સંસ્કૃતિ ?
ANS.	**હિંદુ-મુસ્લિમ સંસ્કૃતિ**
277	આગ્રાનો કિલ્લો કોણે બંધાવ્યો હતો ?

ANS.	**અકબરે**
278	કયા મુઘલ રાજવીના સમયમાં બાંધકામમાં સંગેમરમરનો ઉપયોગ થયો હતો ?
ANS.	**જહાંગીરના સમયમાં**
279	કયા મુઘલ રાજવીનો સમય બાંધકામ ક્ષેત્રનો સુવર્ણયુગ કહેવાય છે ?
ANS.	**શાહજહાં**
280	દિલ્લીમાં આવેલ લાલકિલ્લો અને મોતીમસ્જીદનું બાંધકામ કોણે કરાવ્યું હતું ?
ANS.	**શાહજહાં**
281	ઓરંગઝેબે પોતાની પત્નીની યાદમાં શેનું બાધકામ કરાવ્યું હતું ?
ANS.	**રાબિયા-ઉદ-દૌરાનનું બાંધકામ કરાવ્યું હતું**
282	અકબરના સમયમાં કયા બે મહાન ચિત્રકારો થઇ ગયા ?
ANS.	**જશવંત અને બસાવન**
283	જહાંગીરનો કયો ચિત્રકાર વિશ્વવુખ્યાત હતો ?
ANS.	**મનસુર નામનો ચિત્રકાર**
284	ચિત્રશાળાની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?
ANS.	**જહાંગીરે**
285	અકબરના જીવન વિશેનો ગ્રંથ " **અકબરનામ** " ની રચના કોણે કરી હતી ?
ANS.	**અબુલફઝલે રચના કરી હતી**
286	મહાભારતનો અનુવાદ કયા સાહિત્યકારે કર્યો હતો ?
ANS.	**અબુલફઝલે**
287	કયો મુઘલ બાદશાહ સંગીતનો જાણકાર (જ્ઞાતા) હતો ?
ANS.	**અકબર**
288	તાનસેન નામક મહાન સંગીત વાદક કોના દરબારનું રત્ન હતો ?
ANS.	**અકબર**
289	ઓરંગઝેબનું અવસાન ક્યારે થયું ?
ANS.	**ઈ.સ 1707માં ઓરંગઝેબનું અવસાન થયું**

આટલું યાદ રાખો	
1	બાબરનું મુળનામ શું હતું ? **ઝહિરુદ્દીન મુહમ્મદ બાબર**
2	કયો મુઘલ રાજવી અરબી અને ફારસી ભાષાનો જાણકાર હતો ? **બાબર**
3	હુમાયુનો અર્થ શું થાય છે ? **નસીબદાર**
4	કયા મુઘલ સમ્રાટને વાંચન - લેખનનો શોખ હતો ? **હુમાયુ**
5	શેરશાહ સૂરીનું મુળનામ શું હતું ? **ફરીદખા હતું**
6	શેરશાહ સૂરીએ બનાવેલ ગ્રાંટ ટ્રંક રોડ ક્યા સુધી વિસ્તરેલો હતો ? **બંગાળ અને ઉત્તર ભારત સુધી**
7	કયા મુઘલ રાજાના સમયમાં ભારત આર્થિક રીતે સમૃધ્ધ હતું ? **અકબરના સમયમાં ભારત આર્થિક રીતે સમૃધ્ધ હતું**
8	મુઘલ બાદશાહ શાહજહાંનું હુલામણું નામ કયું હતું ? **ખુર્રમ**
9	શાહજહાંના મોટા પુત્રનું નામ શું હતું ? **દારાશિકોહ**
10	હલ્દીઘાટીનું યુધ્ધ કોની કોની વચ્ચે લડાયું હતું ? **અકબર અને મહારાણા પ્રતાપ વચ્ચે**
11	હલ્દીઘાટીનું યુધ્ધ ક્યારે લડાયું હતું ? **ઈ.સ 1576માં**
12	શિવાજીનો જન્મ ક્યારે અને ક્યા થયો હતો ? **ઈ.સ 1627 માં , શિવનેરીનાં કિલામાં (મહારાષ્ટ્ર)**
13	શિવાજીનો રાજ્યાભિષેક ક્યારે અને ક્યા થયો હતો ? **ઈ.સ 1674માં રાજ્ગઢમાં**
14	મુઘલ સમયમાં સેનાને વડાને શું કહેવામાં આવતું હતું ? **મીરબક્ષ**
15	મુઘલ વહીવટીતંત્રના ગુપ્તચરો કયા નામે ઓળખાતા હતા ? **વાકિયાનવીસ તરીકે ઓળખાતા**
16	મુઘલ સમયમાં ન્યાય ખાતાના વડાને શું કહેવામાં આવતું હતું ? **કાઝી**
17	અકબરે ભારતમાં શરુ કરેલ મહેસુલ વ્યવસ્થા કાય નામે ઓળખાય છે ? **મનસબદારી વ્યવસ્થા**
18	કઈ મહેસુલ પ્રથા વિશ્વમાં અનોખી ગણાય છે ? **મનસબદારી વ્યવસ્થા**
19	બુલંદ દરવાજો કોણે બંધાવ્યો હતો ? **અકબર**
20	આગ્રાનો કિલ્લો કોણે બંધાવ્યો હતો ? **અકબરે**
21	અકબરના સમયમાં કયા બે મહાન ચિત્રકારો થઇ ગયા ? **જશવંત અને બસાવન**
22	જહાંગીરનો કયો ચિત્રકાર વિશ્વવુખ્યાત હતો ? **મનસુર નામનો ચિત્રકાર**
23	મહાભારતનો અનુવાદ કયા સાહિત્યકારે કર્યો હતો ? **અબુલફઝલે**
24	અકબરના જીવન વિશેનો ગ્રંથ " **અકબરનામ** " ની રચના કોણે કરી હતી ? **અબુલફઝલે રચના કરી હતી**
25	તાનસેન નામક મહાન સંગીત વાદક કોના દરબારનું રત્ન હતો ? **અકબર**
26	કયા મુઘલ બાદશાહને ચિત્રકલાનો શોખ હતો ? કયો મુઘલ બાદશાહ મહાન ચિત્રકાર હતો ? **જહાંગીર**
27	કયો મુઘલ રાજવી પ્રકૃતિપ્રેમી અને લેખક પણ હતો ? **બાબર**

વિદ્યાર્થીનું નામ:... શ્રી ઘેસડા અનુપમ પ્રાથમિક શાળા

એકમ ટેસ્ટ	૩. મુઘલ સામ્રાજ્ય	કુલ ગુણ-૩૦

પ્રશ્ન: ૧ નીચે આપેલ વિકલ્પમાંથી સાચો વિકલ્પ શોધીને જવાબ લખો. (૫)

(૧) પાણીપતનું બીજું યુદ્ધ .... અને .... વચ્ચે થયું હતું?

(અ) અકબર-શિવાજી (બ) અકબર-હેમુ

(ક) બાઅબર- ઇબ્રાહિમ લોદી (ડ) મુઘલ- મરાઠા

(૨) બુલંદ દરવાજો કોણે બંધાવ્યો હતો?

(અ) અકબર (બ) જહાંગીર

(ક) શાહજાહાં (ડ) ઔરંગઝેબ

(૩) દિલ્લીનો લાલકિલ્લો .... એ બનાવડાવ્યો હતો?

(અ) બાબર (બ) અકબર

(ક) હુમાયુ (ડ) શાહજહાં

(૪) અકબરનો જન્મ .... નામના સ્થળે થયો હતો?

(અ) અમરકોટ (બ) ઇરાન

(ક) દિલ્લી (ડ) જયપુર

(૫) અકબર અને મહારાણા પ્રતાપ વચ્ચે કયું પ્રખ્યાત યુદ્ધ થયું હતું?

(અ) કાનવાનું (બ) હલ્દીઘાટીનું

(ક) પાણીપતનું (ડ) ખાનવાનું

પ્રશ્ન: ૨ નીચેના પ્રશ્નોના ઉતર એક –બે વાક્યમાં આપો (૧૦)

(૧) પાણીપતનું પ્રથમ યુદ્ધ ક્યારે અને કોની –કોની વચ્ચે થયું હતું?

(૨) શાહજહાએ કયા કયા સ્થાપત્યો બંધાવ્યા?

(૩) અકબરના સમયમાં મહાન સંગીતજ્ઞ – ગાયકનું નામ જણાવો.

(૪) જહાંગીરના ચિત્રકારોના નામ જણાવો.

(૫) છત્રપતિ શિવાજીનો જન્મ ક્યાં અને ક્યારે થયો હતો?

પ્રશ્ન: 3 માંગ્યા મુજબ ઉત્તર લખો? (૧૫)

(૧) મુઘલ વહીવટીતંત્રની રૂપરેખા આપો.

(૨) મુઘલ સ્થાપત્યના નમૂનાઓ વિશે નોધ તૈયાર કરો.

(૩) છત્રપતિ શિવાજીના વિજયો વિશે નોધ તૈયાર કરો.

(૪) અકબરની ધાર્મિકનીતિ વિશે નોધ લખો.

(૫) શેરશાહના સુધારાની ચર્ચા કરો.